Guía Docente					
Datos Identificativos					2019/20
Asignatura (*)	Farmacoloxía			Código	661G01011
Titulación	Grao en Enfermaría				
Descriptores					
Ciclo	Período	Curso		Tipo	Créditos
Grao	1º cuadrimestre	Segundo		Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento					
Coordinación	Martín Herranz, IsabelMartín Herranz, Isabel		Correo electrónico	isabel.martin.herranz@sergas.esisabel.martin1@udc.es	
Profesorado	Martín Herranz, Isabel		Correo electrónico	isabel.martin1@udc.es	
Web					
Descrición xeral	O proposito desta materia é adquirir os coñecementos necesarios para integrar eficientemente, nos coidados de enfermería, a aplicación da terapéutica medicamentosa, especialmente no referente aos aspectos da administración do medicamento e monitorización do resultado no paciente : eficacia e seguridade .				

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A4	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
A5	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
A6	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade de análise e síntese s.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B21	Implicación na calidade e busca/procura da excelencia.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

C9	CB1.- Que os estudantes demostraran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parta da base da educación secundaria xeral, e sólese atopar a un nivel que, si ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda dun campo de estudo.
C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Describir os aspectos básicos sobre a regulación e rexistro dous medicamentos en España	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10
Explicar os principios da farmacocinética e farmacodinamia dos medicamentos e súa aplicación no proceso de utilización, especialmente no relativo a eficacia e seguridade uini	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10
Identificar e coñocer ás diferentes formas farmacéuticas dous medicamentos e a sua aplicacion para a prevencion, tratamento e curacion dás enfermidades	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10

Explicar os usos clinicos ,acciones e efectos adversos mais frecuentes, asi como a forma correcta de administracion dos medicamentos	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10

Contidos	
Temas	Subtemas

PRICIPIOS XERAIS DA FARMACOLOGIA CLINICA E DA UTILIZACION E ADMINISTRACION DE MEDICAMENTOS GRUPOS TERAPEUTICOS DE MEDICAMENTOS	?Tema 1.1 .- Farmacoloxía : concepto e obxetivo.Fármaco. Medicamento. Outros conceptos . ?Tema 1.2 .- A forma de dosificación o forma galénica: Concepto . Características esenciales das formas de dosificación de administración oral ?Tema 1.3 .- Características esenciales das formas de dosificación de administración parenteral. ?Tema 1.4 .- Outras formas de dosificación: rectal, tópicas, oftálmicas ?Tema 1.5 .- Condiciones de conservación dos medicamentos. Concepto de caducidade . ?Tema 2.1.- Regulación e rexistro dos medicamentos en España . Ensayo Clinico , Medicamento xenérico , medicamento horfo, medicamento biosimilar. ?Tema 3.1.- Prescripción de medicamentos : unidades de dosificación. Interpretación. Cálculos mais frecuentes. ?Tema 4.1 .- Administración dos medicamentos. Clasificación das vías de administración. Características principias. ?Tema 4.2 .- Farmacocinética : Absorción e distribución dos medicamentos no organismo. Factores influyentes. ?Tema 4.3 .- Farmacocinética : Metabolización e excreción dos medicamentos. Principais vías de excreción. Vida media biolóxica. ?Tema 4.4.- Efectos terapéuticos. Efectos secundarios. Toxicidad dos medicamentos. Farmacovixilancia. Resposta a medicamentos. Idiosincrasia, taquifilaxia. Tolerancia. ?Tema 4.5 ? Interacciones Farmacolóxicas : tipos . Exemplos prácticos ?Tema 5.1.- Antibióticos. Concepto. Clasificación. ?Tema 5.2.-Antibióticos betalactámicos: penicilinas, céfalosporinas,carbapenemicos. ?Tema 5.3.-Aminoglucósidos. Glicopéptidos, Macrólidos. Quinolonas. Novos antibioticos ?Tema 5.4.-Antifúnxicos e Antivirais . ?Tema 6.1.-Terapéutica do cáncer. Bases farmacolóxicas. Clasificación dos antineoplásicos. Novos antineoplasicos . ?Tema 6.2.- Principais medicamentos para o tratamento do cancer e terapia de soporte: antieméticos, factores estimulantes de colonias. Mucosite . ?Tema 7.1.- Medicamentos que actúan en la regulación de la histamina : antialérgicos .

?Tema 7.2.- Medicamentos antiinflamatorios no esteroídicos (AINEs) : clasificación, acciones, usos clínicos e efectos adversos.

Tema 7.3 - Corticoides

?Tema 8.1 .-Medicamentos analxésicos. Clasificación. Analxésicos menores e opioides.

?Tema 8.2.-Ansioliticos e hipnóticos: benzodiacepinas

?Tema 8.3.-Neurolepticos. Antidepresivos. Medicamentos utilizados nas crises convulsivas. Antiparkinsonianos

?Tema 9.1 .-Farmacoloxia adrenerxica: clasificacion, acción e usos clínicos

?Tema 9.2.- Medicamentos beta-bloqueantes e medicamentos colinerxicos: clasificación, acción e usos clínicos.
?Tema 10.1 .-Medicamentos cardiovasculares : Inotrópicos, Hipolipemiantes e vasodilatadores coronários .

?Tema 10.2 .-Hipotensores : Medicamentos sobre o sistema renina-angiotensina e diuréticos .

?Tema 10.3.- Medicamentos que actúan sobre a coagulación. Anticoagulantes. Antiagregantes plaquetarios.

?Tema 10.4.- Medicamentos que actúan sobre o aparato dixestivo: antiácidos, antiulcerosos, laxantes.

?Tema 10.5.-Medicamentos que actúan sobre o aparato respiratorio :mucolíticos. Antitusíxenos, broncodilatadores.

Tema 11.1.- Insulina e outros medicamentos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B16	10	20	30
Presentación oral	B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B20 B21 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10	2	10	12
Sesión maxistral	A4 A5 A6 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B13 B20 C4 C7	17	17	34
Proba mixta	A4 A5 A6 B2 B3 B8 B9 B12 B13 C6	4	28	32
Estudo de casos	A6 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	10	15	25
Solución de problemas	A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21 C1 C3 C4	3	9	12
Atención personalizada		5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Actividade na que os estudantes de forma autonoma profundizan ou relacionan coñecementos expostos polo profesor
Presentación oral	Actividade na que os estudantes expoñen verbalmente o contido/resultados dos traballos tutelados. Podense tamben utilizar medios informaticos para as presentacions.
Sesión maxistral	Actividade na que o profesor expón de maneira oral e con medios audivisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos.
Proba mixta	Proba escrita con pregunta curta e tipo test para avaliar, fundamentalmente , a aprendizaxe dos contidos teoricos
Estudo de casos	Estudio de casos (habitualmente en grupo) utilizando as modalidades que se especifican : - Resolución de problemas
Solución de problemas	Analise e resolución de problemas prácticos sobre a materia teórica impartida , habitualmente se requiere un calculo matematico para a busqueda do resultado . Esta actividad realizarase en grupos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados Presentación oral Proba mixta Estudo de casos Solución de problemas	En xeral consiste na atención personalizada desenvolvida polo profesor , individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). No caso dos traballos tutelados e na presentación oral , a atención personalizada ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos traballos e a forma de facer e preparar a presentación oral . No estudo de casos, o estudante poderá solitar a profesor a orientación de como encaminar a resolución do caso e a bibliografía mais axeitada para o mesmo. A solucion de problemas pode requerir también atención personalizada en caso de dúbidas sobre a metodoloxía a emplear polo alumno para resolver a problema. No caso da proba mixta ,ten como obxectivo atender as consultas do alumno relacionadas co estudo dos temas.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	**Cualificación**
Traballos tutelados	A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B16	A avaliación dos traballos farase tendo en conta os seguintes apartados : descripción e sintese da informacion dos contidos ou temas relativos ós traballos. Os contidos axutaranse a tematica do traballo. Utilización do léxico específico. Puntuará sobre un minimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5 .	10
Proba mixta	A4 A5 A6 B2 B3 B8 B9 B12 B13 C6	A proba constará de preguntas curtas e de tipo test, relacionadas con contidos teóricos , lecturas, estudo de casos e trballos tutelados. Puntuará sobre un minimo de 0 e un máximo de 10 puntos. A puntuación minima para superar a proba será de 5.	80
Solución de problemas	A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21 C1 C3 C4	Consistirá na resolucion acertada de problemas sobre a materia impartida sobre calculos para la dosificacion de medicamentos. Este apartado solo será puntuado no caso de superar a proba mixta.	10

Observacións avaliación
Poderanse realizar dous avaliaciones parciais coa mesma metodoloxia descrita (traballos tutelados, proba mixta e solución de problemas). De realizarse, concertarase a data segundo o desenvolvimiento do programa . Contemplarase flexibilidade nas metodoloxias para o alumnado con matricula parcial . Avaliacion 2º oportinidade e oportinidade adiantada realizarase mediante a realización da proba mixta e solución de problema.

Fontes de información

Bibliografía básica	- (). . Bibliografía básica ADAMS M, HOLLAND N. Farmacología para enfermería. Un enfoque fisiopatológico . 2009. Madrid. Pearson. Prentice Hall.CASTELLS S, HERNÁNDEZ-PÉREZ M. Farmacología en Enfermería . 2007. Madrid. 2ª edición. Elsevier.MOSQUERA JM. Farmacología Clínica para enfermería . 4ª edición. 2005 Madrid. McGraw-Hill Interamericana. Bibliografía complementaria o FLÓREZ J. FarmacologíaHumana . Elsevier-Massono KATZUNG BG. Farmacologíabásica y clínica . McGraw-Hillo RANG HP,DALE MM. Farmacología .. Elsevier· ZABALEGUI A,MANGUES I, MOLINA JV, TUNEU L. Administración de medicamentos y cálculo dedosis . Barcelona: Elsevier Doyma; · FARMACOLOGÍA BÁSICA y CLÍNICA . Velázquez (Lorenzo - Moreno - Leza -Lizasoain - Moro - Portolés)
Bibliografía complementaria	

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Anatomía/661G01001 Bioloxía/661G01002 Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/661G01004 Fisioloxía/661G01105
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Situacións de risco para a saúde e Radioloxía/661G01013 Enfermaría Clínica I/661G01034
Materias que continúan o temario
Enfermaría clínica III/661G01017 Enfermaría Comunitaria II/661G01019 Enfermaría Clínica II/661G01035
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías